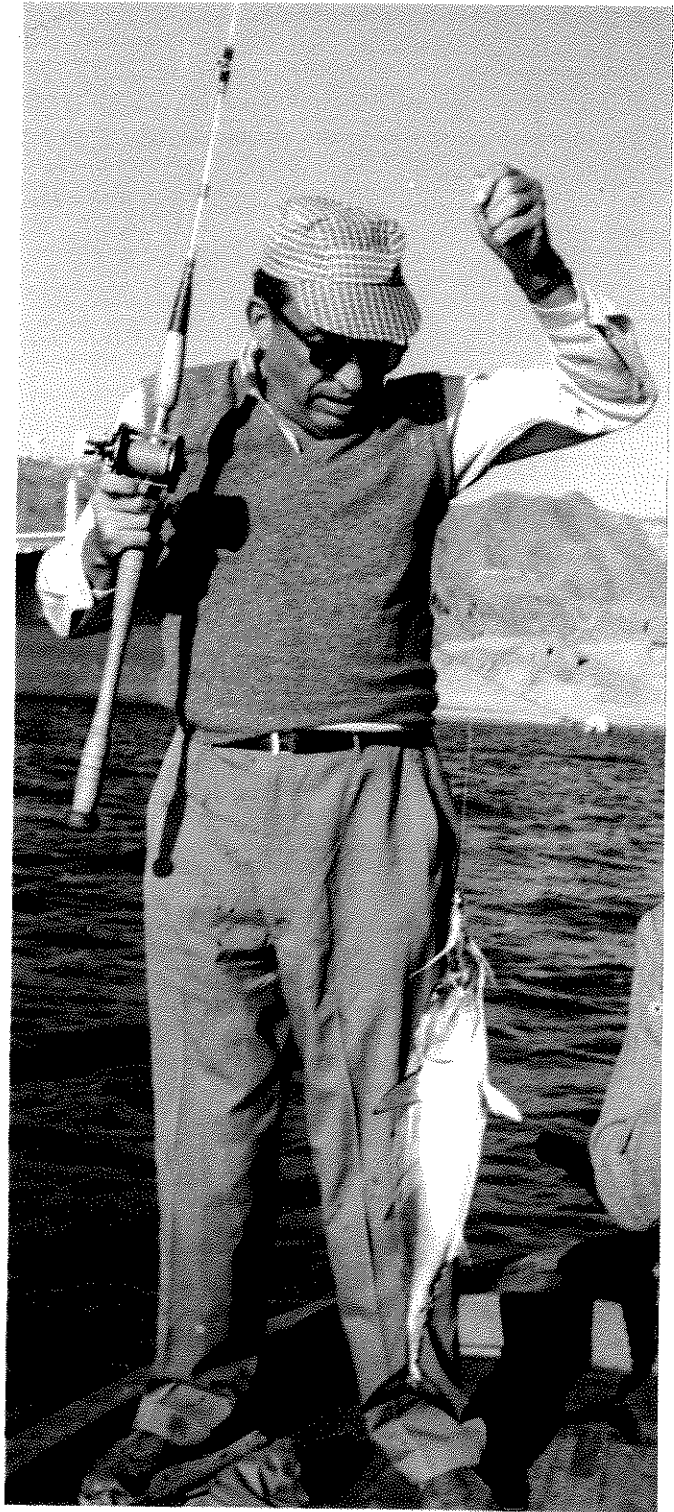

שלמה בן ישראל: לבו במזרח והוא בסוף מערב

גבריאל צפרוני

בשעה שניל ארמסטרונג נחת על הירח ב-1969, היה העתונאי שלמה בן ישראל משייט על סירה במימי מפרץ אילת. מצוייד בחכה וצלצל יצא מטעם משרד התיירות הישראלי להוכיח שמפרץ אילת הוא גן עדן לדייגים חובבים. באותם ימים מלאה שנה לפינת הדיג השבועית שלו ברדיו היידי של ניו יורק, ושמה: "יידן חאפן פיש" (בתרגום חופשי: "יהודים דגים דגים"). נראה שנלאה להשיא עצות לדייגי סוף השבוע היהודים הדגים במים המקיפים את ניו יורק. קרוב לשנה לא היה בישראל ובהבזק של שנייה נולדה אצלו העילה שהטיסה אותו מזרחה.

בראשית היה הרעיון: שיחה עם אנשי משרד התיירות הישראלי בקונסוליה בניו יורק, והצעה "למכור" לתיירים יהודים ולא יהודים מקומות קדושים, שמש מחממת ודיג באילת.

המזל האיר פניו ללארשי, כך כינה עצמו בן ישראל בשידוריו על הדיג. באותם ימים היה הדיג תחביב שבאופנה ויהודים לרכבות קנו חכות והאזינו ליועציהם בתקשורת. אלה שנסעו לישראל ידעו שעל לארשי אפשר לסמוך. הוא יודע היכן מצויים הדיגים. רבע שעה לאחר שהתרחק מהחוף, עלתה ברקודה בינונית על פתיון ונלכדה. הסנסציה הימית האילתית התנפצה כעבור שבוע לרכבות הדגים ובני הדגים על גלי הדרדור היידי הניו יורקי, והיהודים ידעו שלא רק באילת מחכים להם דגים למכביר, אלא גם במפרץ עכו, בכינרת, בירדן ובעוד מקומות בארץ.

בארץ, שאבניה דובבות אגדות, חייבים הדיגים לצעוק כדי שישמעו אותם התיירים. לארשי דאג לכך. תאוותו של בן ישראל לשהות בארץ לא ידעה מצרים. סייע בידו דמיון סוער ונשמה תוססת, במעטה פיסו רגוע כים סוף. בקיצור, כל ההפכים הנפשיים הקיימים בגוף תמיר חסון אחד. הסגולה הגופנית והתכונה הרגשית הביאוהו לעתונאות. אפילו ניהל פלירט ממושך עם מקצועות אחדים, חזר כשיכור לכוסו, אל מכונת הכתיבה, עד שהתמכר לכל חייו. אהבתו הגדולה היתה ארץ ישראל, אותה עבר מקצה מערב.

שלמה בן ישראל דג דגים באילת

"HASSOLEL" PARTNERSHIP

Correspondent's Card

MR. SHLOMO BEN-ISRAEL (SHLOMO)

OF JERUSALEM

Special Correspondent of
DOAR HAYOM (DAILY MAIL)
THE PALESTINE WEEKLY

Official Bodies and Commercial Institutions
are kindly requested to assist our Cor-
respondent

Mr. ... Sh. Ben-Israel ... in his
journalist duty.
Jerusalem, 20c February, 1933
For Editorial Board.

اشترك هاسول

شهادة مكاتب

ان المواجة

مكاتب خصومي لجریدتی
دوآر هایوم (جريدة يومية عبرانية)
فلسطين ويكلي (جريدة انكليزية اسبوعية)

وارجو اني جميع الدوائر الرسمية والشركات والمجتمعات

مساعدة مكاتبنا المذكور المواجة

وتسهيل اشغاله الصحافية بكل الوسائل الممكنة

الادارة

שותפות "הסולל" - ירושלים

תעודת-כתב

ה א' שלמה בן-ישראל (שבי)

בירושלים

כתב מיוחד של
דאר היום (יומי)
פלסטיין ויקלי (שבועון באנגלית)

מבקשים אנחנו מכל החוגים הרשמיים ומכל
הצבור בכל מקום להנאיל ולהקל על כתבנו המל
ה. ש. בן-ישראל

את עבודתו העיתונאית

ירושלים, 20 פברואר 1933

בשם המערכת והה

העורך

מערכת דאר

תעודת הכתב התלת-לשונית של שלמה בן ישראל ככתב "דואר היום"

שסיפקה גושי אבן לבניית נמל חיפה. ראש קבוצת החוצבים היה יצחק לנדוברג, הידוע יותר בתולדותינו בשם יצחק שדה, מפקד הפלמ"ח. ירא שמים לא היה אבל גם לפרוק עול לא רצה. הוא הפתיע את חבריו כאשר סירב לעבוד בראש השנה, כשם שלא גרס אכילת לחם בפרהסיה בפסח. בני המושבות קרבוהו, והוא החל להסתייג ממעורבות פוליטית שמאלית, שהיתה כה מקובלת באותם ימים בחוגי החלוצים. לאחר מאורעות תרפ"ט העז להביע ספקות לגבי טבעה של מפלגת הלייבור הסוציאליסטית שהיתה אז בשלטון באנגליה. ביקורתו החריפה לאחר פרסום "הספר הלבן" של הלורד פספילד, ב־1930 ששלל את הציונות והצדיק את החביעות הערביות.

בן ישראל הרבה לשהות בירושלים, שם נרפא ממתלת הקדחת, ובתל אביב, בה מצא כמה קרובים וחברים מימי וארשה שלו. הוא נהג לבקר במערכת "דואר היום", אותו ערך בסוף שנות ה-20 זאב ז'בוטינסקי. החלוץ בן ישראל הוקסם מריח הדפוס, גילה ביטחון עצמי, והביע רצונו להשתלב בעבודת העתון כעתונאי מן המניין. להוכחת כוונתו הוציא מכיסו סיפור שכתב על עבודתו כחלוץ.

כעבור כשנה, כאשר החליט סופית לעבור לירושלים, ומצב "דואר היום" לא היה שפיר, החל בכתיבת סיפורים שהורפסו בשמות שונים. להרגעת כליותיו שייסרוהו על שנטש את עבודת הכפיים והמיריה בכתיבה, נזכר שבאחת השיחות עם ז'בוטינסקי, לאחר חצות, כאשר העתון כבר היה במכבש הדפוס, יעץ לו הלה להתחיל לכתוב סיפורי בלשים בעברית. כדי שהדבר יהיה אמין, מוטב לקשר סיפורים כאלה לאישיות משטרית בלשית, כמקובל בספרות דומה באנגלית.

כמו בחייו כן בעבודתו, הוציא לחמו מהארץ, אף שרוב ימיו לא חי בה. בתקופה שעתונאים העטו על ארצנו שטופת השמש צללים שחורים וכבדים, חיפש לארשי אורות בהירים. גם הפינות הקודרות ביותר לבשו מראה זוהל. רבים היו מעשיו והוא האריך ימים, וכתב יותר מרוב עמיתיו. כאשר הלך לעולמו בקיץ 1989, והוא בן 84, והובא למנוחות בבית העלמין קרית שאול, בחלקת הסופרים והעתונאים, נטמן בחברת עמיתים שהקדימוהו. לא רבים באו לחלוק לו את הכבוד האחרון. מסעות רבים תכנן בן ישראל עד לפרט האחרון, אך את מסעו האחרון לא תכנן.

יבוש ביצות וסלילת כבישים

שלמה גלפר (לארשי) נולד בפולין ביולי 1905. עברית למד בילדותו. ייחוס אבות מצד האם הקנה לו חינוך מסורתי שהביאו למקורות. בסיימו את לימודיו בגימנסיה העברית עברת שמו לבן-ישראל, שם אביו. הוא הצטרף לתנועת "החלוץ", עבר לוארשה שם עבד במשרד הארץ ישראלי, שטיפל בעליית החלוצים. במלאות לו עשרים עלה לארץ ישראל, והיה בין מייבשי ביצות כבארה ממערב לזכרון יעקב, חלה בקדחת, במחלת ריאות ובעוד חוליים, שבלעדיהם אין אדם ניכר בחלוציותו. נדודיו בארץ והמלאכות שעסק בהן והחליפן עונתית כמו סלילת כבישים ויבוש ביצות היו בחזקת שירות חובה, כמו הצטרפות ארעית לקבוצת מעבר כלשהי שכרבות הימים הצמיחה קיבוץ או מושב. ראשית התאחזותו היתה באיזור שבין חדרה לחיפה. בכרכור היה עוזר לרפתן ובעתלית עבד בכריכות המלח. כשנתיים היה חוצב במחצבת טירה הממשלתית

אבי "הבלש"

בן ישראל, שמאז שנת 1930 ראה עצמו כירושלמי ותיק, ידע שעליו לעמול ולטרוד כדי להצליח בסוג ספרות שכמותו לא נכתב בעברית. לא בלבד שחידוש היה כאן, ופטרון רב סמכות עודדו לכך, גם ברירה לא היתה לו. חסכוניותו אצלו והלכו, מה גם שעמד לשאת לו אשה וזוג צעיר זקוק ליותר ממון מרווק חסכן.

סופר ירושלמי ששמע על נטיותיו המוזרות לסגל לשפה העברית עלילות של פושעים ולכתוב סיפורים שכל כולם מעשי קונדס, הזהירו: "אם תמכור חוברת אחת אאמין שתטחן קמה בטחנת הרוח של מונטיפיורי בירושלים."

קונן דויל העברי לעתיד לא אמר נואש. הוא קרא ב"דואר היום" שהקצין דוד תדהר ששירת במשטרת פלשתינה-א"י, חזר לתל אביב לאחר שהיה במצרים ופתח משרד חקירות פרטי, "הראשון בארץ למילוי צרכים שהמסחר, התעשייה והבנקים הם לקוחותיו". עתה ידע שמצא את מבוקשו.

דוד תדהר נולד ביפו. במזגו הפנימי הסוער דמה לבן ישראל. כבן יפו ומעורב בענייני הארץ, הספיק להפתיע רבים וטובים ופרסם אפילו ספר שזכה לכרכתו של ביאליק, בשם: "חוטאים וחטאים בארץ ישראל". ברבות הזמן פרסם תדהר ספרים נוספים ויותר משהוציא לעצמו מוניטין בחקירותיו הבלשיות הציב לעצמו אנדרטה נצחית באנציקלופדיה בת י"ט הכרכים לחלוצי היישוב ובנויו.

תדהר ועוזרו ירמיה, הוא דוד סוקוליק-אלמוג, ייבדל לחיים ארוכים, כיום יור החוקרים הפרטיים בארץ וחבר הנהלת האיגוד העולמי של הבלשים, היו גיבוריו של בן ישראל ושניהם הפכו בין-לילה לגיבורי בני הנעורים. אלפי צברים ובני עולים התרפקו על עלילותיהם. אך קבלת הפנים של המבוגרים היתה עוינת ביותר. מרגע הופעת חוברות "הבלש" של בן ישראל בדוכני מוכרי העתונים בארץ קמה נגדן חזית איבה אידיאולוגית-חינוכית, שרק הקרתנות היישובית יכלה להקימה.

המורים שללו חוברות אלו. יפי נפש תעבו את התכנים המשונים בעיניהם. העתונות הפגינה התנכרות. בן ישראל ותדהר השיבו מלחמה. תדהר, שהכיר את ביאליק, גייס את חוות דעתו שתמכה בחוברות "הבלש" ולא ראתה בהן "פרסום מזיק". "אני עצמי, כך יוחס לביאליק, "קראתי ואף הראיתי את החוברת לרבניצקי". למשבחים הצטרפו מספר סופרים ואשר ברש בתוכם. אולם ההתנגדות היתה כה אימתנית, שמורים שגרסו אחרת חששו שמא יבולע להם.

אולם "הבלש" כבש קוראים ולבבות. לא רק נוער קרא את חוברות "הבלש". גם אל חלוצים הגיע. הוויכוח פרץ לעתונות. "דואר היום", בעריכתו של ברידורוא, תמך בו, ומולו התייצבו "הארץ" ו"דבר". לרגע נראה כאילו השוללים השלימו, אך אז קפץ עליהם רוגזו הנסער של אביגדור המאירי, שכונה את חוברות "הבלש" וכתבו "משב רוח רעננה". "הבלש" סווג כ"פרסום רוויזיוניסטי", הרוצה לדחוף את הנוער למעשי הרפתקנות במקום שקידה על לימודים והגשמת היעודים הלאומיים — "כיבוש העבודה ויצאה להתיישבות". לא הועילו טענות המחייבים שחוברות "הבלש" מלאות דוגמאות חינוכיות המאיצות בקוראים הצעירים להתעניין במחקר ובמדע, מלמדות את תולדות הארץ וקוראות

להם לצעוד בשביליה. כמקובל בעניינים כאלה, השוללים שללו והמחייבים קראו. בן ישראל עבר לתל אביב. לאחר כשנתיים אפסו לו הנושאים לכתיבה ו"הבלש" שבק חיים לכל חי.

עשרות החוברות שהתפרסמו היו לרבי מכר. בימינו הן נמכרות כ"ספרות עתיקה" שמחירה רב.

הפרשה הזאת אמנם לא העשירה את בן ישראל, אך הקנתה לו פרסום והוא היה לעתונאי מוכר ביישוב. דניאל פרסקי, הסופר והעתונאי העברי מארצות הברית שגר כעשור בתל אביב, כתב עליו: "פגשתי את שלמה בן ישראל, סופר נמרץ וצעיר שיכול להיחשב לאבי הספרות העממית אצלנו." באותה עת נשא בן ישראל לאשה את חברתו בת שבע.

היה זה בשלהי 1932, ורשימתו של פרסקי שהתפרסמה בשבועון העברי הניו יורקי "הדואר", בעריכת מנחם ריבולוב, היתה מתנת נישואין נאה, שסייעה לזוג הצעיר להשיג הלוואה בסך חמש לירות מבנק

דומאן תל אביבי משנות ה־30. ה. שונמית הוא שלמה בן ישראל

בעולה, עתונאי מקצועי מהונגריה, שיום קודם לכן בא ליפו. השפה המשותפת בין השניים היתה יידיש. שם העולה היה אלכסנדר זאובר שכבר למחרת כואו רצה לייסד עתון עברי בשם "עתון מיוחד" — מיוחד בשל היותו מודרני ומקודש לרפורטז'ה שהיתה מיוזנת בעתונות העברית שרובה הוקדש למאמרים, פרט אולי ל"דואר היום", שמצבו הלך והחמיר.

בן ישראל מצא שותף למאוייו. היה זה קשר ממבט ראשון. המשותף להם שבכיסם לא היתה פרוטה להוצאת עתון. אביגדור המאירי ידע יפה לתרגם מהונגרית לעברית היה לו מצב רוח באותו יום, אך מזומנים היו לו פחות מלשני ידידיו הצעירים. נטל בן ישראל את אלכסנדר זאובר ויצאו לרחוב הרצל לחפש משקיע. ברחוב פגשו ב"ד אברהם מטמון-כהן, בנו של מייסד גימנסיה "הרצליה", שמשרת רופא הגימנסיה לא סיפקה את הרפתקנותו. כך הפך הרופא הצעיר למממן העתון החדש. ידידיו ניבאו לו הפסד גמור, אולם התוצאה היתה מפתיעה. מיום הופעתו בעריכת בן ישראל זאובר, הצטיין העתון בכותרותיו וברפורטז'ות אשר כאילו הועתקו מכרכי העולם הגדול. לתקופת השנה, נמכר השבועון למאיר גרוסמן, שהפכו ליזמון, ביטאון מפלגת המדינה היהודית שקמה לאחר הקרע הגלוי עם ז'בוטינסקי שפרש מההסתדרות הציונית והקים את ההסתדרות הציונית החדשה (הצ"ח), הרוויזיוניסטית. זאובר נשאר לעבוד בעתון. בן ישראל ומטמון-כהן שערך את מדור הבריאות קיבלו חלקם במזומנים ובשטרות ופנו לדרכס. מאוחר יותר חזר העתון להיות שבועון בעריכת זאובר, שהתמיד בעריכתו עד 1952.

לבן ישראל הוצע לשוב ולהצטרף, אולם הוא נבלע בכל נפשו ומאודו מחדש ב"דואר היום", והפעם ככתב ראשי בארץ ובאירופה. הוא סיקר ועידות וקונגרסים ציונים והגיע לביקורים אצל משפחתו בפולין. (זה היה מסע הצלה ממש ובהשפעתו עלו שני אחיו לארץ.) יכולת הכתיבה שלו היתה מדהימה. הוא הציף את עתונו בכתבות מאירופה בשנים הראשונות לשלטון היטלר בגרמניה. בווארשה התקשר עם מספר עתונים בידיש, ובעיקר ה"מאמענט", ופרסם בו שורת "בלשים" וסיפור לבני הנעורים. הדבר הוליד את ספרו לנוער "קורותיו של דני מור" — שהופיע בעברית בשנת 1937 — סיפור הרפתקאות של נער המחפש את עשרת השבטים. הספר הופיע בהוצאת דפוס אלכסנדר מוזס, השותף הקבוע להדפסת שבועונים מכל הסוגים בשנות ה-30, שהיה גם להוצאה מוכרת בציבור. זו הימרה על השם בן ישראל הזכור מימי "הבלש", ולא הפסידה. "דני מור" הופיע בשתי מהדורות ואף תורגם לאנגלית. חלומו הכמוס של יוצרו היה, שהתרגום האנגלי יגיע להוליווד ויירכש על ידי חברת "פרמונט". כל ימיו דבק בן ישראל בגרסה, שהתסריט כמעט שנרכש על ידי סם גולדוויץ, אלא שמלחמת העולם השנייה היתה בעוכריו. לימים התפרסם "דני מור" מחדש בתרגום אנגלי בהוצאה ניו יורקית, אך להוליווד לא הגיע. שני ספרים נוספים כתב בעברית וביידיש — "הבית הארוך" ו"אות הנקם".

מירושלים — לבוסטון

כמעמקי לבו רצה בן ישראל להימנות עם כתבי החוץ. זו היתה קהילה קטנה של עתונאים בירושלים, שפרנסתם היתה מצויה בהיותם נציגי עתונים גדולים או סוכנויות טלגרפיות. כמה מהם, לרוב נציגי העתונות

"אשראי", שמנהלו יוסף רבינוביץ לא הסתיר את חיבתו לספריית "הבלש".

בן ישראל סבר ש"הבלש" יהיה לו מעין "תעודת כניסה" להתקבל לעבודה ככתב באחד משני העתונים התל אביביים — "הארץ" ו"דבר". אך קרה ההיפך בדיוק. היו שראוהו רוויזיוניסט ללא תקנה. אחרים מצאו ב"בלש" "מוטיבים בורגניים מובהקים".

בן ישראל לא ישב בחיבוק ידיים. הוא כתב סיפורים קלים בנוסח אלה שהופיעו בעתונים הידיים "מאמענט" ו"היינט" בווארשה והגיעו לקוראי יידיש בארץ. אותם סיפורים קצרים שפורסמו בחוברות, נסבו על נשות חברה שסרחו או לא סרחו. לרוב כתב לא בשמו, וממכירתן נשכר המו"ל יותר מהמחבר. אבל החוברות הללו סייעו לו להתגבר על המחסור התמידי שהיה נתון בו. להשלמת ההכנסה פנה אל התיאטרון הקל וכתב פזמונים ומערכונים לתיאטרון "כל הרוחות" ול"מטאטא". עמיתיו היו אברהם שלונסקי, יוסף הייבלום ונתן אלתרמן הצעיר והמתחיל. כאשר ראה בן ישראל שתיאטרון הפועלים "אוהל" גורף רווחים אמנותיים וכספיים מ"החייל האמיץ שוויק" של האשק, כתב מחזה ושמו: "החייל האמיץ יחיא" שהיה ללהיט, ושחקנים כמו מתתיהו רוזין, זאב ברלינסקי ועליזה סטריניצקה הפכו לחיבי הקהל, וערכו מסע כל ארצי עם הקומדיה.

לחודשים מספר פנה עורך לעתונאות ונבלע רובו ככולו בכוהמה התל אביבית. עיסוקו העיקרי היה הבידור הבימתי, שלשעה קלה אף סייע לפרנסתו, אך השמחה במעונו לא נמשכה זמן רב. רעייתו נפטרה כעבור שנתיים בעת לידה.

השותפות שהולידה את "עתון מיוחד"

גיבורנו שאהב להפתיע, ולרוב להדהים, הביא אתו לבידור מלהט הסערה האקטואלית המאפיינת עתונות. ואילו כפזמונאי היה כינור שני. בן ישראל אהב את הבכורה וביכר להיות ראש לשועלים, אם כי לא ניתן ברעמת אריה. הבהמה הבימתית חייכה אליו, והעתונים ראוהו בעיניים זועמות, אבל לבו הלך שבי אחר העמוד הראשון. הדיו, אמר מרק טוויין, הוא הסם המשכר והמשקר ביותר. אם טעמת, שוב אינך יכול להיגמל ממנו.

בן ישראל לא שתה דיו אלא שחה בגליו. חרף מצבו הרעוע של עתון נעוריו "דואר היום", וסכנת הסגירה שריחפה עליו, הסכים לעבוד בו, ללא שכר כמעט, ולהיות "הרפורטר הראשי" שלו. מסיבות שונות נאלץ בן ישראל להסתפק בכרטיס עתונאי של העתון בו עבד, כיוון שמחלקת העתונות הממשלתית לא הנפיקה לו כרטיס עתונאי ממשלתי. ראובן אלקלעי, שהיה אז הפקיד היהודי הבכיר במחלקה זו, ולימים המילונאי דב התושיה ורחב הדעת, הסביר את הסיבוב בהלשנה כל שהיא לבולשת הבריטית כאילו בן ישראל משתייך לקבוצה מרדנית רחמנא ליצלן.

למרות החסר הזה היה בן ישראל עתונאי חרוץ, בעל תושיה ורפורטר מצליח שזכה בתמורה ליותר תהילה מאשר שכר. הוא נפרד מ"דואר היום", נשא את אשתו השנייה טינה שילווסקי שבאה כעולה מארצות הברית ושב לתל אביב.

SHELOMO BEN-ISRAEL

SHELOMO BEN-ISRAEL

*... whose fascinating
Palestinian detective stories
are a daily feature of the*

JEWISH DAILY FORWARD

writes on

Palestinian and Near East Affairs

exclusively in

The Boston Globe

For **FINEST COMMENTARY**, read **THE BOSTON GLOBE** regularly—
the columns of **DOROTHY THOMPSON** and **WALTER LIPPMANN** . . .
the Near East dispatches of *Matthew Halton, James Aldridge, Eugene Petrov,*
Richard McMillan and others.

*Have you noticed how many more people these days
are reading THE BOSTON GLOBE?*

שלמה בן ישראל כמקדם מכירות של העתון החשוב "בוסטון גלוב"

להשתלמות בארצות הברית.
תחילה הגיע לאוניברסיטת קולומביה, ממנה עקר לבוסטון, בה
התקבל כחבר באגודת המורים העבריים והתפרנס מהוראה. בעודו רוקם
חוכניותו שבעזרת ידידו ג'ו לוי יצליח להשיג ייצוג במזרח התיכון של
עתון רב תפוצה ומוניטין, פרצה מלחמת העולם השנייה שמוטטה יסודות
תבל. בן ישראל החליט להמשיך בלימודיו ורעייתו ובתם הגיעו לבוסטון.
כמורה לעברית הרגיש בן ישראל כנשר בכלוב; הוא חתר לעתונות.
התהפוכות שמצאו את המורה התיכון בחלק הראשון של המלחמה
והסכנות שאיימו מצד צבא רומל והמרד הפרו-גרמני בעיראק, הביאו לכך
שבן ישראל, שהשתלם בינתיים באנגלית, התקבל לעבודה כעוזר עורך
המדור למדיניות חוץ בעתון החשוב "בוסטון גלוב".
כאן ניצל כל מה שלמד ממורו לכתבות חוץ, ג'ו לוי. רשימותיו על
המצב בעיראק השאירו רישומן באותם ימים שהידע על המזרח התיכון
היה מצומצם למדי.

האמריקנית, הסתייעו בכישוריו. אחד המפורסמים בהם, ג'ו (יוסף) לוי,
היה נציג ה"ניו יורק טיימס" שהגיע לדרגת כתב בכיר רב השפעה במזרח
התיכון, ועקר לקהיר, בירת האיזור.
בהמלצתו של דוד תדהר פגש בן ישראל את ג'ו ונפשותיהם נקשרו זו
בזו. הוא מינה את בן ישראל לעוזרו בארץ. היה זה צעדו הראשון של בן
ישראל אל העתונות בארצות הברית.
ג'ו לוי לא היה מקובל על החוגים הרשמיים בסוכנות היהודית
בירושלים — בימים ההם מרכז השלטון היהודי בארץ. ראו בו איש
מתנשא שאינו נכון לסייע. בן ישראל עבד לצידו, תוך שהוא מתפרנס,
בעיקר, מעבודות עתונאיות מזדמנות. לתקופה קצרה נדמה היה שהנה
נכונו ימי עדנה ל"דואר היום". ציוני ותיק מגרמניה, ליאו וינץ, הגיע
לירושלים, רכש את העתון וקיווה לטוב. כעבור חצי שנה הפסיד כספו ובן
ישראל, כשאר עמיתיו, נשאר ללא פרנסה. רק עבודתו למען ג'ו לוי
אפשרה לו קיום כלשהו. בעידודם של מעסיקו ורעייתו יצא בן ישראל

הישגים עולמיים

אילו הסתפק בן ישראל בכהונתו ב"בוסטון גלוב", היה ודאי תופס מקומו באתר המדורים הפנימיים של העתון. אך הוא רצה להגביה עוף ולעבור לניו יורק, שם היה בימים ההם מרכז העתונות היהודית. במקביל לעבודתו העתונאית ב"גלוב" פרסם גם מאמרים בעתונות היידית ואף את סיפורי הבלשים שלו מהארץ. בשנת 1950 עבר לניו יורק. אז עוד היו קיימים כמה עתונים יומיים ביידיש — ה"טאג" ה"מארגן זשורנאל" וה"פארווערטס" הגדול והעשיר שבהם, שעורכו הנודע והישיש קאהן עדיין כתב את המאמר הראשי.

בן ישראל היה תוך זמן קצר לכתב מהמניין ועד סוף ימיו היה איש ה"פארווערטס" וכן נמנה עם צוות שדרי הרדיו היידי של העתון. ככל שהצטמק העתון עד שהגיע לשבועון, גדל חלקו של בן ישראל כתוכן. כישוריו העתונאיים, חריצותו וכוח עבודתו הבלתי נלאה הבלטיה אותו כראשון בין שווים בקרב העתונאים היהודים בארצות הברית. הוא ביצר את מעמדו בהישגים עתונאיים עולמיים, כמו מסמכים כמוססים הנוגעים לארץ ישראל. עוד בטרם עבר לניו יורק מילא שירותים מיוחדים עבור עתונו הקבוע לעתיד. סייעו בידו היכרותו את הארץ ואישיה. הוא ליווה את הוועדה האנגלו-אמריקנית לאירופה ולירושלים ב-1946, והיה הראשון שחשף מקצת מסודותיה. כעבור שנים הגיע בין הראשונים לברית המועצות למפגשים קשים ומדכאים עם היהודים. סירת מאמריו "יהדות ללא תקווה" היתה בין הגורמים שהניעו מוסדות ואישים לפעול בקרב "יהדות הדממה" למרות הסכנות שכדבר.

על אף גילו היה בן ישראל אדם צעיר ופעלתני כל ימיו. כאמור, הרבה לבקר בארץ בכל הזדמנות. שנים רבות שימש כתב קבוע באו"ם ולא אחת הזומן להופיע ברשתות הרדיו והטלוויזיה של הארגון. הוא ודוד הורביץ ידידו, שהיה מזכיר כתבי האו"ם, דיברו ביניהם עברית כשרצו שעמיתיהם לא יבינום. כיוון שהביין רוסית היתה ידו על העליונה גם בקשריו עם המשלחת הסובייטית באו"ם.

רבות כתב על ישראל, בהקפידו שלא לכתוב עליה דברי דופי. בכך השתבח והתפאר. התקיימה בו שירת יהודה הלוי: "לבי במזרח ואני בסוף מערב". העתונות היתה פרנסתו ומקור נפשו; מדינת ישראל נחמתו ותפארתו. אם ימצא מי שיפקפק בכך, שהרי הלך ולא שב, גם לבן ישראל לא היתה תשובה לכך. במקום להשיב היה מתאנח. ללא טרוניות לאחרים ואף לא לעצמו.

פעליו העתונאיים העניקו לו אותות הצטינות ופרסים. בערוב ימיו

אות הערכה שקיבל בן ישראל על "שירותו המצויין"

התכבד בגדול שבהם: ספריית המורשת היהודית בקווינס קולג' בניו יורק העניקה לו אות הערכה מיוחד על "שירותו המצויין לעתונאות, לספרות ולתרבות היידיש". הסופר חיים גראדה נשא את נאום ההערכה על תרומתו ההיסטורית לעתונות היידיש ולחיים היהודיים בארצות הברית. ידידיו בישראל חשבו להעניק לו תואר כבוד מיוחד כאשר היה אמור להגיע, לפי תוכניתו להשתקע בארץ, אך לא הם ולא הוא זכו לכך.